

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Bjarni Benediktsson ráðherra
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík

Reykjavík, 3. febrúar 2021

Efni: Niðurfelling tolla á blómum – ítrekun

Félag atvinnurekenda vísar til erindis síns til ráðuneytisins 11. október 2019, þar sem hvatt var til þess að stjórnvöld færu í vinnu við að auka frelsi í innflutningi á blómum og fella niður tolla, jafnt verzluninni í landinu sem neytendum til hagsbóta. Erindinu fylgdi stuðningsfirlýsing 25 rekstraraðila í blómaverzlun. FA fékk jákvæðar undirtektir við erindi þessu frá fjármálaráðuneytinu, sem hóf vinnu við málið ásamt atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu. Fulltrúar FA og félagsmanna þess sem hafa innflutning á blómum með höndum áttu fund með fulltrúum beggja ráðuneyta í fjármálaráðuneytinu 18. nóvember 2019.

FA hefur síðan grennslazt fyrir um gang vinnunnar í nokkur skipti. Í tölvupósti frá skrifstofu skattamála í fjármálaráðuneytinu 15. júní 2020 fékkst það svar að niðurstaða af hálfu ráðuneytanna yrði komin í málið fyrir lok mánaðarins og yrði félaginu greint frá því er hún lægi fyrir.

Enn spurðist ekkert um lyktir málsins og 21. janúar síðastliðinn, eftir ítrekaða eftirgrennslan, fékk FA þau svör hjá skattaskrifstofunni með tölvupósti að málið væri enn til vinnslu innan beggja ráðuneyta.

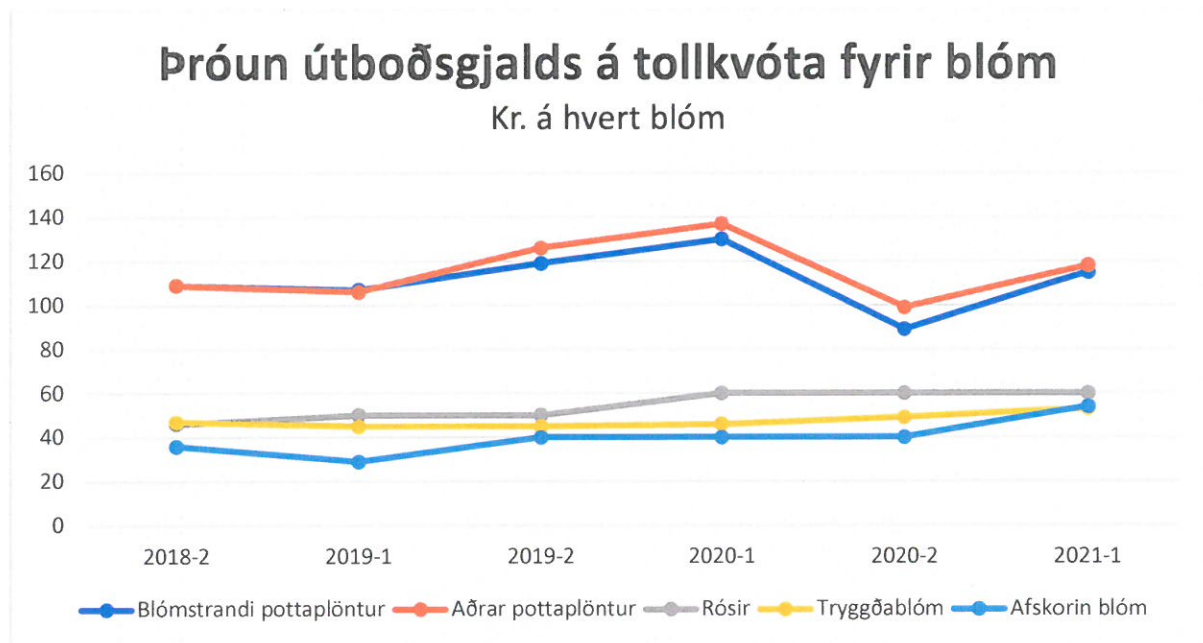
Til upprifjunar skulu hér dregin saman þau rök sem FA færði í erindi sínu 2019 fyrir endurskoðun á núverandi fyrirkomulagi:

- Tollar á blómum urðu útundan þegar ákveðið var að fella niður tolla af öllum vörum öðrum en matvörum árin 2016 og 2017. Rök um tollvernd fyrir innlenda framleiðendur í þágu fæðuöryggis eiga augljóslega ekki við um blóm.
- Gríðarhár tollar á blómum margfalda útsöluverð þeirra og voru tilgreind dæmi þar um. Ætla má að tollar tvöfaldi innkaupsverð algengra pottaplantna og þrefaldi verð á afskornum blómum á borð við túlipana.
- Tollkvótar, heimildir til innflutnings á takmörkuðu magni blóma án magntolls en með verðtolti, svara litlu broti af eftirspurn og hafa ekki breytt árum saman. Mikil umframeftirspurn hefur verið eftir kvótunum allt frá árinu 2018, enda fer markaður fyrir blóm á Íslandi stækkandi. Útboðsgjald, sem innflytjendum er gert að greiða, hefur farið hækkandi (sjá línurit á næstu síðu) og er farið að slaga upp í stykkjatollinn á blómum.
- Háir stykkjatollar hvetja innflytjendur til að flytja inn dýrari vörur, sem gerir blóm að lúxusvöru fremur en daglegri neyzluvöru eins og þau eru í flestum nágrannalöndum Íslands.

- Innlend framleiðsla annar engan veginn eftirspurn eftir blómum, jafnvel ekki eftir þeim fáu tegundum sem ræktaðar eru hér á landi. Reglulega er skortur á blómum í blómaverzlunum fyrir stóra „blómadaga.“ Þetta væri ekki vandamál ef innflutningur væri frjáls, en ofurtollar koma niður á bæði verði og úrvali.
- Háir tollar á margvíslegar tegundir blóma vernda ekki neitt, af því að lítil sem engin ræktun er á þeim hér á landi.
- Hagfræðilegu rökin fyrir niðurfellingu blómatolla eru skýr. Tollar hamla alþjóðaviðskiptum og hækka vöruverð. Í skjóli hás verðs á innflutningi geta innlendir framleiðendur haldið uppi verði á sinni vöru.

Allar þessar röksemdir eiga enn við og hefðu að mati FA átt að gefa ráðuneytunum ærna ástæðu til að vinda bráðan bug að því að gera lagfæringar á þessu einkar ósanngjarna tollaumhverfi blómaverzlunarinnar í landinu.

Á þeim rúmlega 14 mánuðum sem liðnir eru frá því ráðuneytin hófu vinnu í framhaldi af erindi FA hefur ýmislegt í rekstrarumhverfi greinarinnar breytzt, og fæst til hins betra.

1. Skömmu eftir að ráðuneytin hófu vinnu við endurskoðun blómatolla var gerð breyting á búvöru- og tollalögum, sem tók gildi í ársbyrjun 2020 (lög nr. 152/2019). Með henni var felldur brott sá möguleiki að gefa út svokallaðan skortkvóta, þ.e. tímabundnar heimildir til innflutnings á lægri tollum, vegna skorts á viðkomandi vörum hjá innlendum framleiðendum. Þess í stað voru ákveðin tlltekin tímabil, sem flytja mætti ýmsar vörur, einkum grænmeti, inn án tolla. Engar breytingar voru gerðar á búvöru- eða tollalögum hvað blóm varðar, þrátt fyrir reglulegan og árstíðabundinn skort á blómum. Engin leið er því lengur til að bregðast við skorti á þeim vörum sem innlendir framleiðendur rækta.

2. Með sömu lagabreytingu var aðferð við útboð á tollkvóta breytt og tekið upp svokallað jafnvægisútboð í stað þess að selja kvótana hæstbjóðanda. Eingöngu eitt útboð fór fram með þeirri aðferð, fyrir seinni hluta ársins 2020. Eins og sjá má á línuritinu hér að ofan hafði það jákvæð áhrif á útboðsgjald vegna tollkvóta fyrir pottaplöntur. Með lögum nr. 136/2020 var útboðsaðferðinni breytt tímabundið til fyrra horfs, í eitt og hálf ár. Eins og sjá má á línuritinu leiddi sú breyting til verulegrar hækkunar útboðsgjaldsins. Þessi lagabreyting var rökstudd með því að eftirspurn eftir matvælum hefði dregið saman og nauðsynlegt væri að bregðast við til verndar innlandri framleiðslu. Þau rök eiga augljóslega ekki við um blómamarkaðinn, sem í fyrsta lagi telst ekki til matvælamarkaðar og hefur í öðru lagi ekki dregið saman í faraldrinum. Eftirspurn eftir blómum á neytendamarkaði hefur þvert á móti aukizt þar sem fólk er meira heima og vill prýða híbýli sín með blómum.
3. Innkaupsverð á erlendum blómamarkaði hefur hækkað vegna heimsfaraldursins, m.a. vegna aukins kostnaðar við ræktun, þökkun og flutninga sökum sóttvarnaráðstafana.
4. Flutningskostnaður blómasendinga til landsins hefur stórhækkað vegna snarminnkaðs framboðs á fraktflugi og hækkana á flutningskostnaði á meginlandi Evrópu.

Rekstrar- og samkeppnisumhverfi blómaverzlunar er því enn erfiðara en það var þegar erindi FA var sent ráðuneytunum, að hluta til vegna aðgerða stjórnvalda og að hluta vegna heimsfaraldursins. FA telur af þeim sökum enn brýnna en áður að fá niðurstöðu í þetta mál og hvetur ráðuneytið eindregið til að ljúka vinnunni og gera tillögur að lagabreytingum sem auka frelsi í innflutningi blóma. Samrit erindis þessa er sent Kristjáni Þór Júlíussyni, landbúnaðar- og sjávarútvegsráðherra.

Félag atvinnurekenda og félagsmenn þess eru að sjálfsögðu reiðubúin að funda með ráðuneytinu um málið ef þurfa þykir.

Virðingarfyllst,

Ólafur Stephensen
framkvæmdastjóri FA